Posudek bakalářské práce

Jméno studenta: Silvie Houšťová

Název práce: Komentovaný překlad. BOWLER, Jade, The Only Study Guide You'll Ever Need, London: Blink Publishing, 2021, str. 121–149

Části hodnocení	Počet bodů
A (1-5)[1] Porozumění, významová správnost, přesnost a úplnost, koherence v překladu	1,5
B (1-5)[2] Stylistická vhodnost: adekvátnost překladatelských řešení vůči originálu a funkci překladu, koheze, AČV	2
C (1-5)[2] Technická stránka celé práce: Gramatika, pravopis Interpunkce, překlepy Převod dat a jmen Bibliografické citace, poznámky pod čarou	3
D (1-5)[1] Překladatelská analýza (aplikace teoretických vědomostí v rozboru a v překladu textu – souvztažnost komentáře a překladu) Argumentace a struktura komentáře včetně míry a vhodnosti příkladů řešení	1
E (1-5)[2] Teoretická podloženost komentáře (kontrastivní lingvistika, translatologie) Zvládnutí tematiky textu a její reflexe ve výchozím a cílovém kulturním prostředí	1
Body celkem	8,5

[1] 4 nebo 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě

[2] 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě

Poznámky hodnotitele a témata k diskusi:

Studentka si pro překlad v rámci své bakalářské práce vybrala dvě kapitoly z knihy *The Only Study Guide You'll Ever Need* od britské autorky Jade Bowler. Cílem bylo **vytvořit iluzionistický překlad** v souladu s překladatelskou analýzou a stanovenou fiktivní komunikační situací (s. 51).

Studentce se v **překladu podařilo zachovat referenční funkci originálu** současně se zachováním **funkce konativní i fatické**. Vychází při tom z **přesné analýzy originálu**, která tvoří součást komentáře.

V **komentáři** studentka popisuje jednotlivé překladatelské problémy, které při překladu vybraných kapitol řešila. Tato řešení vhodně zasazuje do teoretického rámce a uvádí příklady popisovaných jevů.

V překladu se objevují jen drobné **významové posuny**, které ale neznamenají zásadní zkreslení předávané informace. „Naplánuj si nejdůležitější úkoly tehdy, kdy se učíš nejlépe." (P12) „Whenever you work best, position your most important tasks at those times." (O130) „Tento stav se vyznačuje naprostým pohlcením pozornosti, a probíhá během něj hluboká práce." (P21) „Flow is defined as an engrossing state where deep work is taking place." (O143)

Na několika místech jsou v překladu **nedostatky v aktuálním členěním větném.** Většinou nepředstavují problém pro pochopení textu, spíše snižují jeho plynulost: „Čím častěji si plánuješ čas, tím lépe odhadneš, jak dlouho ti úkoly zaberou." (P9) – lépe „Čím častěji si čas plánuješ, tím lépe…"; „Která témata si musím prioritně zopakovat" (P9) – lépe „Která témata si musím zopakovat prioritně"; „My lidi podle všeho fakt špatně odhadujeme, jak dlouho nám věci zaberou, protože máme tendenci podceňovat náročnost úkolů a přeceňovat své schopnosti." (P13) – lépe „My lidi podle všeho fakt špatně odhadujeme, jak dlouho nám věci zaberou, protože máme tendenci náročnost úkolů podceňovat a své schopnosti přeceňovat."

Na **rovině lexikální** studentka v komentáři vysvětluje svůj postup při řešení **terminologických otázek** (s. 41-43), který lze ve většině případů považovat za zdařilý. Otázku vzbuzuje termín „blurting" (O127), pro který studentka volí výraz „chrlení" (P11). Tato volba je v komentáři také vysvětlena (s. 41). Asi první spojení, které čtenáře napadne, je „chrlení krve", případně „chrlení ohně", což ale se školním kontextem nijak nesouvisí.
V rámci obhajoby je možné zvolené řešení dále vysvětlit, případně představit další alternativy (možná zvažované při práci na překladu?)

Z oblasti **školního prostředí** jsou i některá další méně zdařilá řešení, která jsou příliš ovlivněna výchozím jazykem. Patří k nim např. „…jak znám své předměty?" (P10) „how well I know my subjects" (O126) – lépe „jak umím své předměty?"; „...počítat konečné známky" (P23) „our predicted grades were being calculated" (O146) – lépe „uzavírat známky"; „Lehkou matikou…" (P13) „Using basic maths…" (O131) – lépe „jednoduchým výpočtem".

I v některých dalších případech se studentka zbytečně drží angličtiny (např. „je to hotový lék" (P8) „Timetabling is the cure…" (O124); „…ti pomůže dobře trávit čas." (P9) „to spend your time well." (O124); „život měnící informace" (P24) „life-changing information" (O147) – lépe „zásadní informace"). Vliv angličtiny se objevuje dokonce i případech, kdy je originál formulován odlišně: „…jak velký to udělá rozdíl." (P18) „…you'll notice a difference…" (O138) – lépe „jaký je to rozdíl".

Použití některých anglických výrazů bezpochyby souvisí s cílovou skupinou originálu i překladu, kterou jsou v obou případech dospívající (s. 27 a 35). Sem je možné zařadit příklady jako „appka" (P12), „do dalšího levelu" (P20), „trendy slovo" (P20). V některých případech se mi ale používání anglických výrazů jeví jako nadbytečné, jako je to např. u slova „deadline" (P8). Lze se domnívat, že cílová skupina ještě není natolik zasažena mluvou zaměstnanců nadnárodních společností a české „termín" snad ve školním prostředí slýchá.

Čtení překladu bylo z mé strany zatížené faktem, že zcela zřejmě nepatřím do cílové skupiny, a to ani originálu, ani překladu. Některé výše uvedené komentáře tedy vycházejí z „generačně" podmíněného přístupu k jazyku a jazykové normě.

Studentka se v překladu snaží **zachovat expresivitu a idiomatičnost** originálu, jak popisuje v komentáři (s. 43-46). ***V rámci obhajoby by bylo zajímavé se pobavit podrobněji o příkladu převodu idiomu „the holy grail“.*** Ten se v originále objevuje ve větě „When you treat your timetable like the holy grail, you are destined to fail“ (O134). Studentka přichází s řešením „Pokud se budeš snažit svůj plán dodržovat zbožně, je nadevše jasné, že selže(š)“ (P16), jehož genezi i popisuje (s. 46). Domnívám se ale, že bohužel do překladu právě z hlediska expresivity a idiomatičnosti příliš nezapadá. (Můj pracovní návrh do diskuse „Pokud bude plán nedotknutelný, bude také nesplnitelný.“)

Na **rovině pragmatické** studentka vhodným způsobem řeší odkazy na popkulturní díla (s. 51). Zdá se, že jedna narážka zůstala ale v originále neodhalená. Výzva „Early birds unite.“ (O130) je převedena jako „Ranní ptáčata, sjednoťme se.“ (P12) Zřejmě zde nedošlo k propojení s původním citátem „Workers of the world, unite!“ a jeho zavedeným českým překladem „Proletáři všech zemí, spojte se“!

U některých jevů studentka volí jiná řešení v rámci překladu a jiná ve vlastním textu komentáře. V překladu jsou např. ženská příjmení **přechylována** (Ruby Grangerová (P8), Eve Bennetová (P17), v komentáři zůstávají nepřechýlená (Jade Bowler (s. 6)). V překladu se studentka snaží o používání inkluzivního jazyka, jak i podrobně popisuje v komentáři (s. 37-39 a 40-41) a vyhýbá se užívání **generického maskulina**, ale v textu komentáře generické maskulinum najdeme („Překladatel“ (s. 50)).

Bylo by vhodné, aby studentka v rámci obhajoby svůj postup zdůvodnila.

Technická stránka práce by si zcela jistě zasloužila větší pozornost. Zejména text komentáře trpí celou řadou jazykových problémů.

Nejčastějším problémem jsou **chyby v interpunkci**. Chybějící čárky jsem našla jak v překladu (např. „…s ohledem na to, dokdy se jej musím naučit[,] a jako poslední, jak dosáhnout rovnováhy.“ (P9)), tak (mnohem častěji) v komentáři (např. „Terminologie, kterou autorka užívá[,] je omezena na nezbytnou míru, a tam kde je to potřeba[,] ji vysvětluje…“ (s. 29)). Na jiných místech naopak čárky přebývají (např. „Vzhledem ke změně kanálu z videí na psaný projev**,** dává smysl, že…“ (s. 33)).

Najdeme i **chyby ve shodě podmětu s přísudkem** („Její publikum by ale mohlo po knize sáhnout spíše kvůli osobním anekdotám, díky kterým by více poznaly svou oblíbenou youtuberku.“ (s. 27)).

Komentář obsahuje několik případů **vyšinutí z vazby** (např. :V knize autorka proplétá osobní zážitky, jak vně, tak i mimo akademickou půdu…“ (s. 27); „kde se body zrcadlí již probraným bodům…“ (s. 34)) nebo neobratných **stylistických konstrukcí** (např. „…dává mu úkoly na plnění pomocí imperativu“ (s. 28) – lépe „…zadává mu úkoly pomocí imperativu“; „Největší předpoklad se zde klade na to, že…“ (s. 30) – lépe např. „Největší důraz se zde klade na to, že…“).

Na několika místech překladu i komentáře jsou **překlepy** (např. „Poslední chyba se týká práce, a jak ji nedělat příliš.“ (P16); „ve Spojeném Království“ (s. 27); „S tímto rozhodnutím ale přišla další otázka: za budu ve všech případech…“ (s. 37); „…který většinou nepředstavoval problému.“ (s. 49). Kuriozním příkladem překlepu svého druhu je uvedení slova „auburn“ místo „amber“ (O126) v komentáři k pragmatické rovině (s. 50).

Studentka je rovněž **nekonzistentní** v používání dublet, respektive používá nesprávné tvary. V komentáři tak najdeme tvar „pop kultura“ (s. 30) a „pop-kultura“ (s. 50), zatímco *Jazyková příručka* uvádí jako možné varianty „popkultura“ a „pop kultura“. V případě výrazu „populárně-naučný text“ a „populárně naučných textů“ (oba výskyty na s. 29) je podle *Jazykové příručky* jediný možný správný tvar „populárně-naučný“. Jednotný přístup by si zasloužilo používání číslovek vyjadřujících časové údaje („ve 2 odpoledne“; „ve dvě ráno“ – oba výskyty P12). Nekonzistentní je rovněž úprava poznámek pod čarou, ve kterých je na některých místech po čísle poznámky mezera, na jiných mezera není („[1] UnJaded Jade, 2022…“ (s. 26), „[3]UnJaded Jade, 2022…“ (s. 27)).

Na základě tohoto hodnocení doporučuji práci k obhajobě a navrhuji známku výborně až velmi dobře, podle průběhu obhajoby.

V Princetonu, dne 23. května 2024 Oponentka: Mgr. Milena Koucká Kurillová